

behøver paa sin Side ogsaa at udvikles, — maaske trænger den lige saa meget til større Forhold at virke under, som Samfundet trænger til Moderligheden. Maaske er Forholdet til Barnet kun Billedet i det smaa af et Forhold, Moderligheden en Gang skal omfatte. Maaske har Moderligheden, som den er, fortabt sig for meget i forholdsvis Uvæsentligheder ved Moderligheden — ligner maaske lidt mere Pylren med Liv som det svage end Tillid til Liv som det stærke, mere Ængstelse og Uro for Liv end Glæde over Liv. Maaske bliver »Vidunderne«, denne altfor ømme Moderlighed kan skænke Verden, ogsaa Vidundere derefter. Men alt dette kan den tænkes at vokse bort fra, naar Udviklingen faar den fat med sin stærke Haand og fører den ind i det større Kredsløb.

Helga Johansen.

Et Jubilæum.

Det var i Onsdags 50 Aar, siden Frk. Zahle begyndte sin Skole, det vil sige sin Privatlærerindeundervisning, »med Frygt og Bæven« har hun selv ofte sagt, og dette var ikke underligt; thi »Skolen« talte den Gang kun — 1½ Elev, een ung Pige, som tog »alle« Elev og een, der nøjedes med nogle enkelte.

At en Skole holder 50-Aars Jubilæum er vel ikke ualmindeligt; men at det samme Menneske, som fra en saa ringe Begyndelse har skabt et Værk af den Betydning for Land og Rige som N. Zahles Skole, i alle disse Aar har baaret Værket med sin Kraft og Kærlighed — det er vist ikke blot i vort Lands Oplysnings-saga noget enestaaende.

Som vore Læsere ved, fratraadte Frk. Zahle i Fjor Stillingen som Overbestyrerinde (mens hun dog fremdeles har den øverste Ledelse af Seminariet og Seminariskolen i sin Haand). I Skolens nys udkomne Haandprogram læses bl. a. en Tale, som Dr. phil. Drachmann den Gang holdt ved Afslutningshøjtideligheden for de voksne Elever, efter at disse havde endt deres Afgangsprøver. Vi gengiver heraf følgende, der forekommer os træffende at betegne Frk. Zahles Ejendommelighed:

Den Gang Bestræbelserne for at skaffe Kvindernes Adgang til de offentlige Eksaminer — Præliminæreksamen og Artium — kom frem her hjemme, stod Frk. Zahles Skole allerede ubestridt som den første af vore Pigeskoler. Med de Forudsætninger, Frk. Zahle var gaaet ud fra, og de Ideer, hun allerede i mange Aar havde kæmpet for og sejrrig gennemført, maatte disse Bestræbelser i mange Retninger være hende lidet tiltalende. Ikke desto mindre tog hun saa at sige straks ved deres Fremkomst resolut sit Parti paa deres Side; hun oprettede omtrent samtidig et Artiumskursus og en regelmæssig Undervisning til Almindelig Forberedelseseksamen og støttede saaledes den nye Bevægelse med sin uhyre Autoritet og sin imponerende Arbejds-kraft. Men hun gjorde det saaledes, at hun tillige søgte at indarbejde den nye Undervisning organiske i den gamle Skoles Liv og saa vidt muligt at gennemtrænge den med de Ideer, hun altid havde kæmpet for.

Naar jeg skal karakterisere Frk. Zahle, er der et Ord, jeg først og fremmest maa anvende, skønt det er et Ord saa stort, at man ikke gerne bruger det om noget levende Menneske. Det er Ordet Genialitet. Naar Frøken Zahle straks ved de nye Ideers Fremkomst greb til og beslut-somt optog dem paa sit Program, da viste hun sig som det praktiske Geni, hun utvivlsomt er. Men — og dette vilde jeg gerne særlig lægge de unge paa Sinde — den, som kun er et Geni og ikke andet, bliver aldrig andet end et forulykket Geni. Naar det lykkedes Frk. Zahle at indarbejde den nye Undervisningsform som et organisk Led af sin Skole, at gennemtrænge den med denne

Skoles Aand, da skyldes det ogsaa andre Egenskaber hos hende, Egenskaber, der ikke som Genialiteten er en uefterlignelig Gave, men som enhver har det i sin Magt at fremelske hos sig selv, og hvorved hun bliver et Mønster og Forbillede for andre. I de ti Aar, jeg har arbejdet sammen med Frk. Zahle som hendes betroede Medhjælper, har hun Gang efter Gang beskæmmet mig ved den strenge Pligtopfyldelse, den gennemførte Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighed, hvormed hun behandlede enhver Sag, stor eller lille. I det samme Tidrum har jeg været Vidne til talrige Beslutninger og Afgørelser af hende — mange, som jeg straks forstod og billigede, andre, som jeg først senere lærte at forstaa, vel ogsaa nogle, som jeg endnu ikke har lært at billige; men aldrig er det ved noget, hun har sagt eller gjort, eller ved nogen Afgørelse, hun har truffet, blot saa meget som faldet mig ind, at den kunde være dikteret af Hensyn til hendes personlige Bekvemmelighed eller Behagelighed, eller at et saadant Hensyn, selv nok saa fjernt, laa bagved mellem hendes Motiver. Det er ved denne Forening af sjældne Egenskaber, og ikke mindst ved de sidste, at Frk. Zahle har været i Stand til at gøre sin Skole, ogsaa dens højere Afdelinger, til det, den er: et Udtryk for hendes Ideer og hendes Personlighed.

„Kvindens Virksomhed.“

Der er udkommet et lille Hefte med dette Navn, redigeret af Frk. Inger Klüver, og som uddesles gratis i et Oplag af 10,000 Eksempl. Det indeholder Annoncer fra en Mængde kvindelige Foreninger og Forretninger og vil altsaa være en Vejviser for kvindelig Virksomhed her i København. Ideen er udmærket, og det er at haabe, at naar Fortegnelsen næste Gang udkommer, saa mange maa have sluttet sig til, at det lille Hefte vil kunne give en fuldstændig Oversigt over den københavnske Kvindes Stilling i Forenings- og Forretningslivet. Af det foreliggende ser vi allerede, at her bl. a. findes kvindelige Bogbindere og Bogforlæggere, en Gravør, en Juveler, en Paraplyfabrikant, en Slipsfabrikant o. s. v. Udstyrelsen er flks. Paa Omslaget danner fem Kvinder en Kæde ved søsterlig at række hinanden Haanden. Gid det smukke Symbol maa føres ud i Livet! Gid Kvinderne maa evne at vinde frem paa de forskellige Virkefelter uden at deltage i en hensynsløs Konkurrences vilde Kapløb!

Kvindeklubbens Stilling til de sociale Spørgsmaal i Amerika.

Ved Johanne Münter.

(Fortsat.)

III.

Den nationale Association for kvindelige Stenografer blev organiseret i Chicago i Aaret 1893 og har 170 Medlemmer. Denver-Afdelingen er en Filial af Denver Kvindeklub. Ogsaa her er Sygehjælp.

Vi vil nu eksempelvis undersøge Bygningen for »Kvindernes Forening for Opdragelse og Industri« i Boston, som hører til Massachusetts Statsforbund. Dens nederste Etage bliver benyttet dels som en Vekselretning og dels som Lunchværelse. (Lunch er sædvanligt en varm Frokost Kl. 1.) Denne Lunch bliver tillavet og anrettet i den til Klubben hørende Husholdningsskole af dennes Elever. I anden Etage er der Kontorer, Dagligstue, Salon, Læseværelse og Bibliotek. I tredje Etage er Klasseværelser, en Gymnastiksal samt Beboelsesværelser. Undervisning gives i Kjøletyning, almindelig Syning, Modepynt, Broderier og i andre praktiske Arbejder. Madlavningssektionen var sidste Aar (altsaa 1898) i stor Virksomhed, og Haandgjerningssektionen solgte i Aarets Løb for over 40,000 Kr. Ansættelsessektionen har organiseret »Hjemmenes Reform-Liga«, som søger

at bringe Orden i det Kaos, som Tjenesteforholdene for Tiden danner, særlig ved at lægge Vægt paa den forretningsmæssige Side af Forholdet og ved at opmuntre Kontraktsystemet. Beskyttelseskomiteen holder en Liste over upaalidelige Avertissementer, imod hvilke Advarsler udstedes. Samme Komite indsamler ulovlig tilbageholdt Løn og varetager Kvinders og Børns Interesser foran Domstolene. Komiteen tager sig af alle, der ansøger om Hjælp, lige som den tager sig af de Kvinder og Børn, som bliver sendte ud paa Landet om Sommeren.

Desuden er samme Forening Centrum for et selskabeligt Liv. Store Modtagelser, Musikfester og anden Underholdning forekommer hyppigt. Andre Klubber kan laane de store Lokaler til deres Foreningsfester, som f. Eks. »Bostons Association for De unge Arbejderskers Forening«, »De yngre Arbejderskers Klub« og »Foreningen for Industriens Fremskridt«. Denne sidste Forening organiserer Søndagsforedrag over industrielle Spørgsmaal til bedste for de Kvinder, der om Hverdagene er beskæftigede med at tjene deres Livsophold.

Arbejdet i »Undervisnings- og Industriforeningen« nødvendiggør et stort Antal af tilsynshavende og tjenesteydende. Disse bliver betalte af Komiteen. Enhver, der har Fordel af denne Forening, ønsker i sin Tur at yde den noget. Et lille Honorar opkræves i nogle af Klasserne. Mange Elever faar fri Undervisning, alt efter Direktørens Skøn.

Denne Forening, som føler sig overbevist om Nødvendigheden af at behandle »Husholdning som en Videnskab og Husgerning som en Handel«, har oprettet en Husholdningsskole i St. Batolph Gade, hvor baade Husmødre og Tjenestepiger kan faa Undervisning. De har lejet to Bygninger; den ene bebos af Pensionærer og hedder »Familjen«, den anden benyttes som Skole. Eleverne i denne Skole gør alt Arbejdet i »Familjen«. Et Kursus for tjenestesøgende varer i 4 Maaneder og giver Ret til et Diplom. Tjenestepigerne tilbringer 2 Uger i hver forskellig Afdeling. Der holdes Foredrag og praktisk Undervisning benyttes. Skolen har 12 Elever ad Gangen, en Inspektrice og en Vice-Inspektrice. Unionen tilstod 28,000 Kr. til dette Forsøg i det første Aar. Det betragtes nu som en Succes. Værelserne i »Familjen« efterspørges til høje Priser, hvilket bidrager betydeligt til at dække Omkostningerne.

»Kvindernes Forening for Undervisning og Industri« i Knoxville, Tennessee, er dannet efter samme Model og har udrettet store Ting for denne By.

»Kvindernes Forening for Undervisning og Industri« i Buffalo blev organiseret i 1884 »for at stimulere Kammeratskabet blandt Kvinder, for at fremme de mest praktiske Metoder til at sikre deres industrielle, sociale og videnskabelige Fremskridt«. Denne Forening ejer en stor og smuk Bygning, hvor de forskellige Slags Arbejder foregaar. I et Aar — indtil Maj 1896 — skaffede man 776 Ansøgere Beskæftigelse, dels som Bogholdere, dels som Stenografer, Telegrafister, Kopister, Skrivere, Guvernanter, Bestyrerinder, Husholder-sker, Barnejomfruer, Syfiger, Skræderinder og lige ned til Vaskekoner. En Liste paa upaalidelige Fæstekontorer og Forretningsfirmaer er altid fremlagt paa Kontoret til Advarsel. Anbringelseskomiteen har skaffet et Stipendium paa 500 Kr. ved Bryants og Strattons Kollegium, som kan søges af unge Kvinder. Komiteen for den til Foreningen hørende Husholdningsskole meldte, at der gaves Undervisning i Kogning, Syning, Barnepassning og huslig Gerning indbefattende Vask. I nogle Afdelinger betales der; andre var gratis. Der var indskrevet 2,206 Elever. Der holdes særskilte Sammenkomster for Mødre, der ikke kan komme i den almindelige Undervisningstid. Komiteen for Filantropien har berettet, at den har gjort 108 Besøg hos Ansøgere om Hjælp. Man har anskaffet Klæder til dem og i næsten alle Tilfælde er de blevne satte i Stand til Selverhverv. Beskyttelseskomiteen har skaffet juridisk Bistand for Kvinder og Børn, som var indkaldte for Domstolene, og det

er lykkedes den at ordne 88 Sager ud af 100 i eet Aar. Andre Komiteer, der har opdragende Formaal for Øje, tager sig af literære og musikalske Underholdninger, Undervisning og Kunst.

Der er ligeledes i Chicago en Sammenslutning af Klubber, der tilstræber at udbrede Kendskab til Husholdningsøkonomi samt at hæve Gennemsnitsvilkårene for Livet i Hjemmet. Hertil henhører Undervisning i Sundhedspleje og Økonomi, hensigtsmæssig Klædedragt, hensigtsmæssig Føde samt desuden Kogning, Husholdning og Husgerning. Der er en Klub i Syracuse, som henhører til en Forgænging af New-Yorks Klubforeninger, der foruden det ovennævnte Program tilføjer Undervisning i Stopning, Strikning, Massage, Frisering og Porcellænsmaling.

Man ser heraf, at der er vaagnet en stærk Interesse for Hjemmet og den systematiske Husholdning.

Der er mange Fagforeninger, som f. Eks. kvindelige Læger, Sygeplejersker og Kunstnerinder, hvis særlige Opgave er at forbedre deres egen Stands Vilkår.

(Fortsættes.)

Fra Uge til Uge.

Den Suhr'ske Husmoderskole.

For at vise, hvordan en moderne Husmoderskole ser ud og fungerer, var Publikum de sidste Dage af April indbudt til Skindergade 31, den nye Skoles Lokale.

Det Hele gør et meget tiltalende Indtryk. Den smukke, kunstnerisk udstyrede Spisestue, hvor Eleverne vil have Lejlighed til at spise den Mad, de selv har tillavet; det nydelige Toiletteværelse med tilstødende lækre Badeværelse, det store, lyse Køkken med sine hvide Porcellænsvægge; alt vidner lige saa meget om god Smag som om praktisk Sans. Med Interesse lægger man Mærke til de mange Skuffer og Skabe, forsynede med Etiketter. Det udmærkede Princip at beskytte alt Køkkentøjet, saa vel som Glas og Porcellæn, mod Em og Støv er helt gennemført. Det vil spare Arbejdet betydeligt. Meget praktisk er ogsaa Vaskerummet og Rullestuen indrettet. Selv en erfaren gammel Husmoder kan faa Lyst at sidde paa Skolebænk i disse tiltalende Omgivelser for at lære Køkkenkunsten efter den nyeste, og mest videnskabelige Metode.

Raadhusudstillingen

aabnedes den 1. Maj for en indbudt Kreds. Der var hverken Kantate eller Indvielsestale, og dog løftedes man til en høj festlig Stemning af det overordentlig skønne Rum, der danner Udstillingens Ramme, og som for første Gang var tilgængeligt for udenforstaaende. Der hviler en næsten sydlandske Festivitas over Raadhusets overdækkede Gaard, i hvis Gallerier de gamle kendte Billeder faar en særlig festlig Glans. Kun Skade, at Indtrykket af det dejlige Rum skæmmes af Raadhushæderens dækkede Borde og spisende og drikkende Gæster. Vi skal komme tilbage til Udstillingen, som ingen bør forsømme at besøge.

„Amerikas ukronede Dronning“.

Ved A. C.

For snart 3 Aar siden døde i Amerika Frances Willard, mangeaarig Præsident for W. W.'s C. T. U., Verdens kvindelige, kristelige Afholdsforening, kendt her i Danmark under Navnet »Det hvide Bånd«. Miss Willard hørte til de »faa«, og hendes Liv virkede som en Velsignelse paa alt og alle, med hvem hun kom i Berøring. Budskabet om hendes Død fremkaldte derfor i den over hele Verden forgrenede Forening Følelsen af et uerstatteligt Tab.

Efterfølgende er et Brudstykke af en Tale, holdt i Edinburg d. 23. Juni 1900 ved W. W.'s T. U.'s Kongres, af Lady Henry Sommerset til Minde om hendes afdøde Veninde:

Jeg vil ikke tale om hendes (Miss W.'s) Livs Begivenheder; de er os alle for velkendte; heller ikke om